

NARMAN VADİSİNİN (NARMAN- ERZURUM) JEOPARK OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

Yıldırım Güngör, Direnç Azaz, Yakup Çelik, M. Namık Yalçın

*Jeoloji Mühendisliği Bölümü, İstanbul Üniversitesi, 34320, Avcılar, İstanbul
(gungory@istanbul.edu.tr)*

ÖZ

Erzurum'un Narman ilçesi sınırları içinde yer alan Narman Vadisi 63 km²' lik bir alanı kaplamaktadır. Narman Vadisi Pliyo-Kuvaterner yaşlı çökellerle kaplıdır. Vadi içinde en altta Yoldere Formasyonu yer almakta ve üzerine Büyükdere Formasyonu uyumlu olarak gelmektedir. Bu birimler yer yer eski alüvyon yelpaze çökelleri ve güncel alüvyonlar tarafından örtülmektedir.

Narman Vadisi Oltu Çayı ile ikiye bölünmüştür. Çayın kuzeyinde yer alan Kırmızı Dere, Kovuk Dere, Bulanık Dere, Göndere, Büyükdere ve Yoldere vadileri ile çayın güneyinde yer alan Komun Dere ve Deve vadileri çalışma sahasındaki önemli vadilerdir. Tüm bu vadilerde birimlerin litolojik özellikleri, eklem sistemleri ve yamaçların coğrafi konumu ve eğimi ile kontrol edilen su ve rüzgar erozyonu çok ilginç aşınma şekillerinin oluşmasına neden olmuştur.

Bu çalışmada vadiler içinde bulunan görsel ve jeolojik açıdan ilginç olan oluşumların, koordinatları ve gerekli tüm ölçümler yapılarak saptanan özellikleri, oluşturulmuş olan envanter formuna kaydedilmiştir. Ana vadi içindeki sekiz dere ve dolayında 14 jeosit belirlenmiş, 56 görsel ve jeolojik değeri olan envanter kaydedilmiştir. Bu unsurları içeren 15 ayrı jeogezi parkuru hazırlanmış ve haritaya işlenmiştir. Bir jeopark alanı için önemli olan biyolojik çeşitlilik çalışması da yapılmış ve Fauna ve Flora saptanarak bu unsurlar için de ayrı bir envanter yapılmıştır. Vadiye komşu alanlarda jeosit olabilecek alanlar taranmış ve Narman Vadisi merkez olacak şekilde bir Jeopark planlaması çalışması başlatılmıştır. Bu girişimin bundan sonraki aşamasında Narman Vadisi'nin UNESCO kriterlerine uygun bir jeopark haline getirilmesi için gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Jeolojik miras, jeopark, jeosit, Narman

THE INVESTIGATION OF NARMAN VALLEY (NARMAN- ERZURUM) AS A GEOPARK

Yıldırım Güngör, Direnç Azaz, Yakup Çelik, M. Namık Yalçın
Geology Engineering, İstanbul University, 34320, Avcılar, İstanbul, Turkey
(gungory@istanbul.edu.tr)

ABSTRACT

Narman Canyon, located within the boundaries of the Country of Erzurum Narman, covers an area of 63 km². Narman Canyon covered with Pliyo-Quaternary sediments. Oldest formation in the valley is Yoldere Formation. Büyükdere formation is in accordance with this unit, old Alluvial Fan sediments is over this units. Over all of these units are ancient alluviums. Narman Canyon divided with the Oltu stream in two parts. Kırmızı Dere, Kovuk Dere, Bulanık Dere, Göndere, Büyükdere and Yoldere valleys located in the western part and Komun Dere, Deve canyons, located in the eastern part of Oltu stream are important valleys in the field. Narman Canyon is famous with variety of sizes red fairy chimneys. The soluble Fe and Mg elements from the surroundings rocks give the red color to the chimneys.

During this work the main valleys in Narman Canyon valley, walked two times, the coordinates of geological occurrences with the Scientific and Visual value of the located in the valleys are recorded and after all required measurements are recorded to the own created inventory form. Around the eight stream in the main valley 14 geosite and 56 pieces inventory with visual and scientific value are saved and to reach this inventories 15 geopark courses are prepared and saved on the map.

The biodiversity which is important to make a field a geopark is investigated. Flora and Fauna values are counted one by one and saved as a separate inventory study. The neighboring areas which can be geosite fields is scanned and a Jeopark planning work with the center Narman Canyon is started. The inventory work in Narman Canyon will end in 2012. The geological occurrences near Koçkaya village between Narman-Oltu and the caves formed by piroklastik akıntı near Kilimli Village are the occurrences which support the works of being Jeopark of Narman Kanyon

The next stage of this work is to make Narman canyon being appropriate to Unesco criteria. After the fulfillment of these criteria Narman Kanyon has the possibility to be a Jeopark declared by Unesco in short duration

Keywords: Geological heritage, geopark, geosit, Narman